

Додаток № 1 до Положення про
критерії, правила і процедури
оцінювання результатів навчання учнів
Бериславського ліцею №3
Бериславської міської ради
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора
Бериславського ліцею №3
01.09.2026 р.№ 186 - о

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

за громадянською та історичною освітньою галуззю (громадянська освіта)
6–9 класи закладів загальної середньої освіти

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Ці Критерії визначають підходи до оцінювання результатів навчання учнів 6–9 класів з громадянської освіти (громадянська та історична освітня галузь) і є додатком до Положення про критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчання учнів Бериславського ліцею №3.
- 1.2. Критерії розроблено на основі: Загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів (додаток до наказу МОН України від 04.05.2026 № 722, пункт 7 розділу VI); Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів (наказ МОН України від 14.08.2026 № 1427); Державного стандарту базової середньої освіти (постанова КМУ від 30.09.2020 № 898, зі змінами, внесеними постановою КМУ від 06.08.2026 № 1000), зокрема додатка 18 «Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів у громадянській та історичній освітній галузі» (результати з кодом «ГІО»).
- 1.3. Об'єктом оцінювання є обов'язкові результати навчання, визначені Державним стандартом і згруповані за групами результатів громадянської та історичної галузі. Конкретні очікувані результати визначаються модельною навчальною програмою, обраною закладом освіти; ці Критерії не залежать від вибору конкретної модельної програми.
- 1.4. Оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою відповідно до чотирьох рівнів навчальних досягнень (початковий 1–3, середній 4–6, достатній 7–9, високий 10–12) з урахуванням п'яти показників навчальної та пізнавальної діяльності, визначених наказом № 722.
- 1.5. Громадянська освіта вивчається у 6–9 класах. Обов'язкові результати навчання визначено Державним стандартом окремо для адаптаційного циклу (у якому предмет представлено 6 класом) та циклу базового предметного навчання (7–9 класи), тому критерії подано за циклами (розділи IV і V).

РОЗДІЛ II. ГРУПИ РЕЗУЛЬТАТІВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ ГАЛУЗІ

- 2.1. Оцінювання здійснюється за групами результатів громадянської та історичної галузі, визначеними Державним стандартом (додаток 18):

Група	Зміст групи результатів (за Держстандартом, додаток 18)
1. Орієнтація в часі суспільних змін	Орієнтується в часі суспільних процесів; розкриває тяглість суспільного розвитку; виявляє й прогнозує зміни (ГІО 1.1–1.3)

Група	Зміст групи результатів (за Держстандартом, додаток 18)
2. Орієнтація в суспільному просторі	Орієнтується в соціальному просторі; виявляє взаємодію природного і соціального середовищ; діє у громадському просторі (ГІО 2.1–2.3)
3. Робота з суспільною інформацією	Добирає джерела суспільно значущої інформації; аналізує й синтезує її; визначає достовірність, розпізнає маніпуляції (ГІО 3.1–3.3)
4. Аргументація та судження	Систематизує суспільну інформацію; добирає й оцінює аргументи; формулює обґрунтовані судження щодо суспільних питань (ГІО 4.1–4.3)
5. Гідність, права і свободи	Формує себе як особистість і частину соціуму, усвідомлює власну гідність; діє з урахуванням прав людини та прав і обов'язків громадянина; поважає розмаїття, протидіє дискримінації (ГІО 5.1–5.3)
6. Демократія і громадянська участь	Застосовує принципи й механізми демократії; бере участь у розв'язанні проблем спільнот; осмислює зв'язки між минулим і сучасним громадсько-політичним життям (ГІО 6.1–6.3)

РОЗДІЛ III. ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ЗА РІВНЯМИ (спільні для галузі)

3.1. Загальні критерії застосовуються до всіх груп результатів галузі та конкретизуються за циклами в розділах IV і V. Рівень навчальних досягнень визначається за сукупністю п'яти показників (додаток до наказу № 722, пункт 7 розділу VI):

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
Початковий	1	сприймає інформацію, отриману від особи, яка провадить педагогічну діяльність (далі – педагогічний працівник) (інших осіб), намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись суттєвих змістових і логічних помилок	виконує частину навчальних дій / простих завдань за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
	2	розпізнає частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись змістових і логічних помилок	виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
	3	відтворює за зразком частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, відповідає на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись змістових і логічних помилок	виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі або з допомогою педагогічного працівника; потребує періодичного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
Середній	4	відтворює основну інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, знаходить в отриманій інформації відповіді на прості запитання	виконує типові репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою педагогічного працівника; виконує частину завдання під час роботи в групі з допомогою інших учасників групи	включається в комунікацію за ініціативою інших; реагує на звернення не завжди по суті; взаємодіє з групою формально	виявляє вміння епізодично
	5	застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює за змістом отриманої інформації окремі запитання	виконує репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою або під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі з частковою допомогою інших учасників групи	підтримує діалог, ініційований іншими; взаємодіє з групою пасивно	виявляє вміння епізодично
	6	застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює уточнювальні запитання за змістом отриманої інформації	виконує частково-пошукові завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків, за потреби звертається по допомогу до інших учасників групи	підтримує діалог, ініційований іншими; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно	виявляє вміння епізодично
Достатній	7	знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію, перетворює один вид інформації в інший за зразком, формулює запитання за	виконує окремі дослідницькі завдання за узгодженим алгоритмом, розпізнає стандартні проблемні ситуації, розв'язує	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника,	долучається до комунікації переважно з ініціативи інших; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
		змістом отриманої інформації	їх відомим способом	співпрацює під час роботи в групі		
	8	зіставляє і порівнює за заданою ознакою інформацію, отриману з різних джерел, перетворює один вид інформації в інший	виконує типові дослідницькі завдання, вирізняє проблемні ситуації з-поміж запропонованих, розв'язує їх відомим способом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника, активно співпрацює з іншими учасниками групи, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі	долучається до комунікації, за потреби ініціює комунікацію; порівнює позиції учасників комунікації; бере участь у пошуку рішень	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
	9	аналізує інформацію, отриману з різних джерел	виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; вибирає з-поміж запропонованих можливі способи розв'язання проблемних ситуацій	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові й нетипові завдання	долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших осіб, розвиває ідеї, запропоновані іншими; порівнює власні думки з думками інших, наводить аргументи	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
Високий	10	узагальнює інформацію, отриману з різних джерел	виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; вибирає із множини відомих доцільні способи розв'язання проблемних ситуацій, пропонує альтернативні способи розв'язання проблемних ситуацій	долучається до організації роботи групи / активно співпрацює в групі для досягнення навчальних цілей; аналізує власні навчальні дії та дії групи щодо досягнення навчальних цілей	ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, обстоює їх	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	11	оцінює інформацію, отриману з різних джерел за наданими критеріями	виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання проблемних ситуацій і розв'язує їх різними способами	планує та організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; конструктивно взаємодіє у групі, аналізує та обґрунтовує власні навчальні дії, аналізує дії групи щодо досягнення навчальних цілей	активно ініціює та підтримує комунікацію; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, розвиває думки інших учасників комунікації	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	12	оцінює інформацію, отриману з різних джерел	виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні	усвідомлено діє в нестандартних ситуаціях самостійно / в парі	виступає посередником у комунікації; оцінює позиції	виявляє вміння системно в типових і

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
			способи розв'язання нестандартних проблемних ситуацій і розв'язує їх доцільними способами, аргументуючи свій вибір	/ групі, оцінює ризики й прогнозує наслідки; обґрунтовує, аналізує та оцінює власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює / планує / організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; оцінює власний внесок та діяльність групи для отримання очікуваного результату	інших та власну позицію в обговоренні, формує власну лінію обґрунтування; спрямовує взаємодію на досягнення спільної мети; надає конструктивний зворотний зв'язок	нетипових ситуаціях

РОЗДІЛ IV. КРИТЕРІЇ ЗА АДАПТАЦІЙНИМ ЦИКЛОМ – 6 КЛАС

4.1. Критерії за групами результатів для учнів 6 класу (обов'язкові результати з кодами «6 ГЮ ...» за Державним стандартом):

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
1. Орієнтація в часі суспільних змін	За допомогою орієнтується в окремих суспільних змінах; тягlostі розвитку не бачить.	За зразком співвідносить суспільні зміни з часом; помічає найпростіші зв'язки.	Самостійно орієнтується в часі суспільних процесів; встановлює тягlostі і зв'язки суспільного розвитку.	Упевнено оперує часом суспільних змін; обґрунтовує тягlostі розвитку; прогнозує суспільні зміни.
2. Орієнтація в суспільному просторі	За допомогою знаходить окремі об'єкти в суспільному просторі; його ролі не усвідомлює.	За зразком орієнтується в соціальному просторі; з допомогою пов'язує явище з місцем.	Самостійно орієнтується в соціальному просторі; виявляє взаємодію природного й соціального середовищ; долучається до громадського простору.	Упевнено діє в громадському просторі; обґрунтовує вплив середовища на суспільні процеси; активно долучається до його формування.
3. Робота з суспільною інформацією	За постійної допомоги розрізняє окремі джерела суспільної інформації; достовірності не визначає.	За зразком добирає прості джерела суспільної інформації; з допомогою знаходить потрібне;	Самостійно добирає джерела суспільно значущої інформації; аналізує й синтезує їх; визначає	Упевнено добирає різні джерела; критично аналізує й зіставляє їх; самостійно визначає

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
		помічає ознаки недостовірності.	достовірність, розпізнає найпростіші маніпуляції.	достовірність, викриває маніпуляції та упередженість.
4. Аргументація та судження	За допомогою переказує окремі відомості; аргументувати судження не може.	За зразком систематизує суспільну інформацію; наводить простий аргумент.	Самостійно систематизує суспільну інформацію; добирає аргументи; формулює судження щодо суспільних питань.	Упевнено систематизує складну інформацію; критично оцінює аргументи різних позицій; формулює обґрунтовані власні судження.
5. Гідність, права і свободи	За допомогою називає окремі права; власної гідності й ролі громадянина ще не усвідомлює повною мірою.	За зразком пояснює базові права людини й дитини та правила спільноти; виявляє повагу до інших.	Самостійно пояснює права людини й механізми їх захисту; діє з урахуванням прав і свобод; поважає розмаїття, реагує на несправедливість.	Усвідомлює власну гідність і гідність інших; діє з урахуванням прав людини та обов'язків громадянина; протидіє та запобігає дискримінації й утискам.
6. Демократія і громадянська участь	За спонукання дотримується окремих правил спільноти; участі в її житті майже не бере.	За зразком пояснює окремі принципи демократії; долучається до самоврядування класу за визначеною роллю.	Застосовує принципи й механізми демократії в житті класу/закладу; бере участь у розв'язанні проблем спільноти; осмислює зв'язок минулого й сучасного.	Свідомо застосовує демократичні принципи; ініціативно бере участь у розв'язанні проблем спільнот; осмислює зв'язки минулого й сучасного громадсько-політичного життя.

РОЗДІЛ V. КРИТЕРІЇ ЗА ЦИКЛОМ БАЗОВОГО ПРЕДМЕТНОГО НАВЧАННЯ – 7–9 КЛАСИ

5.1. Критерії за групами результатів для учнів 7–9 класів (обов'язкові результати з кодами «9 ГІО ...» за Державним стандартом):

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
1. Орієнтація в часі суспільних змін	За допомогою орієнтується в окремих суспільних змінах; тягlostі не встановлює.	За зразком співвідносить зміни з періодами; помічає окремі зв'язки.	Самостійно орієнтується в часі суспільних процесів; розкриває тягlostь і взаємозв'язки розвитку; прогнозує зміни.	Вільно оперує часом суспільних змін; обґрунтовує закономірності розвитку; самостійно прогнозує та пояснює суспільні зміни.
2. Орієнтація в суспільному просторі	За допомогою орієнтується в окремих елементах простору; його впливу не аналізує.	За зразком орієнтується в соціальному просторі; з опорою пов'язує його з подіями.	Самостійно орієнтується в соціальному просторі; обґрунтовує взаємодію природного й соціального середовищ; діє у громадському просторі.	Вільно аналізує суспільний простір; обґрунтовує вплив чинників на процеси; активно й відповідально формує громадський простір.
3. Робота з суспільною інформацією	За постійної допомоги розрізняє окремі джерела; достовірності й маніпуляцій не розпізнає.	За зразком добирає джерела суспільної інформації; з опорою аналізує їх; помічає окремі маніпуляції.	Самостійно добирає й аналізує різні джерела суспільної інформації; синтезує її; визначає достовірність, розпізнає маніпуляції та пропаганду.	Критично добирає, зіставляє й інтерпретує джерела; самостійно визначає достовірність; викриває маніпуляції, пропаганду та дезінформацію.
4. Аргументація та судження	За допомогою переказує відомості; аргументувати не може.	За зразком систематизує інформацію; наводить окремі аргументи; робить простий висновок.	Самостійно систематизує суспільну інформацію; добирає й оцінює аргументи; формулює обґрунтовані судження.	Вільно систематизує складну інформацію; критично оцінює аргументи різних позицій; вибудовує й обґрунтовує власну позицію щодо суспільних питань.
5. Гідність, права і свободи	За допомогою називає окремі права; ролі	За зразком пояснює права й обов'язки громадянина;	Самостійно діє з урахуванням прав людини та прав і обов'язків	Усвідомлено обстоює гідність і рівність; діє як відповідальний

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
	громадянина не усвідомлює.	поважає розмаїття.	громадянина; обстоює гідність, протидіє дискримінації.	громадянин; створює середовище, вільне від дискримінації, насильства й утисків.
6. Демократія і громадянська участь	За спонукання дотримується окремих правил; демократичних принципів не тлумачить.	За зразком тлумачить окремі принципи демократії; бере участь у житті закладу.	Застосовує принципи й механізми демократії; бере участь у розв'язанні проблем спільнот; осмислює зв'язки минулого й сучасного.	Тлумачить сутність і цінність демократії; критично аналізує громадсько-політичні процеси; діє як свідомий і активний громадянин демократичного суспільства.

РОЗДІЛ VI. ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ З ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ

6.1. Оцінювання охоплює роботу з джерелами суспільної інформації, аналіз суспільних проблем і ситуацій, аргументацію та дискусію, проєктну діяльність і практики громадянської участі. Види робіт і їх періодичність визначає вчитель відповідно до модельної програми й календарно-тематичного планування (наказ № 1427, розділ II).

6.2. Поточні оцінки не виставляються за кожне завдання чи на кожному уроці (наказ № 1427, розділ IV). Тематичне оцінювання для 5–9 класів не є обов'язковим (наказ № 1427, розділ V).

Оцінювання за групами результатів здійснюється лише за рішенням закладу освіти : протокол педагогічної ради від 31.09.2026 р. №4 ; за відсутності такого рішення оцінювання здійснюється на загальних підставах.

6.3. Оцінювання учнів з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до розділу 1.7 Положення (за рівнем підтримки, з адаптацією/модифікацією згідно з ППР/ІНП).

РОЗДІЛ VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Ці Критерії є невід'ємною частиною Положення про критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчання учнів Бериславського ліцею №3 і оприлюднюються на офіційному вебсайті закладу освіти разом з Положенням.

7.2. Критерії переглядаються у разі внесення змін до Державного стандарту, наказів № 722, № 1427 або за рішенням педагогічної ради.